



## [Klåda, utslag och eksem](#)

Alla barn får någon gång utslag, prickar eller något slags förändring i huden. Det kan till exempel vara eksem, födelsemärken eller utslag som beror på infektioner. I den här bildguiden får du exempel på vanliga utslag eller sådana som det kan vara viktigt att ha koll på.

Utslag är vanliga och oftast går de över av sig själv utan att du behöver söka vård. [Huden är ett stort organ](#) som kan reagera på många olika saker. Utslag kan uppstå av flera anledningar. De kan till exempel bero på sjukdomar eller finnas redan från födseln.

Särskilt under barnets första levnadsår är det vanligt med utslag och hudförändringar.

I den här texten får du förklaringar och beskrivningar om hur utslagen kan se ut. Vid en del sjukdomar är utslag ett symptom av flera. Därför är det bra att läsa mer för att förstå ditt barns besvär. Det finns länkar vid de flesta av exemplen. Klicka dig vidare och läs mer.

Utslag av samma orsak kan se olika ut på olika barn. De kan också se olika ut vid olika tillfällen för samma barn.

Oftast behöver du inte söka vård.

Det som avgör om du ska söka vård är hur mycket besvär barnet har från huden och hur barnet mår i övrigt. Du kan behöva söka vård om barnet förutom utslagen även har [feber](#) eller mår dåligt på andra sätt, till exempel inte är lika pigg som vanligt.

Ring telefonnummer 1177 och du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symptom eller hjälp med var du kan söka vård.

Misstänker du att barnet har en smittsam sjukdom ska du inte besöka vården, utan i stället ringa först. Det gäller vid till exempel vattkoppor och mässling



Bältros. Foto: Niels Veien

[Bältros](#) börjar oftast med en pirrande och brännande smärta i ett område på huden. Efter ett par dagar ändrar huden färg.

På ljusare hud blir det rosa eller lite rött på området där barnet har ont.

På mörkare hud blir det lila.

Sedan bildas små blåsor som brukar klia. Blåsorna brukar finnas i ett område som har formen av ett band eller bälte på ena sidan av kroppen. Ibland sätter sig blåsorna på och runt ögat. Ögat kan då bli rött, känsligt för ljus och kännas

irriterat.

Det går bara att få bältros om man tidigare har haft [vattkoppor](#).

Sök vård direkt på en akutmottagning om barnet får bältros i ansiktet.

Kontakta en [vårdcentral](#) om något av detta stämmer:

- Barnet har blåsor på flera ställen på kroppen.
- Barnet har väldigt ont.

Du kan också kontakta vårdcentralen om barnet har blåsor på ett ställe på kroppen och blåsorna inte försvinner inom två veckor.



Eldsmärke. Foto: Niels Veien

Ett eldsmärke finns redan vid födseln. Ett eldsmärke är en samling blodkärl i huden och kan sitta var som helst på kroppen. Ibland kan märket kännas om du styrker över det.

Storleken kan variera.

På mörkare hud syns det som en mörkröd eller lila fläck.

På ljusare hud syns det som en röd fläck i huden och storleken kan variera.

Det är inte känt varför ett eldsmärke uppstår.

Eldsmärke smittar inte och du behöver inte söka vård.



Eksem. Foto: Niels Veien

Vid eksem brukar huden vara mycket torr och knottrig. Det är vanligt att eksem kliar.

Eksem kan se ut på många olika sätt. Det kan till exempel vara som prickar eller sammanhängande områden.

De kan se olika ut beroende på hur mörk eller ljus hud barnet har.

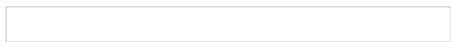
På ljusare hud är utslagen oftast rosa eller röda.

På mörkare hud blir utslagen ofta mörkare än den egna hudfärgen.

Eksem kan finnas var som helst på kroppen. Hos barn upp till ett år är det vanligt med eksem på kinderna, men en del får eksem över hela kroppen. Hos barn som är äldre än ett år är det mycket vanligare med eksem i armveckan, knäveckan och på händerna.

Eksem smittar inte. Ibland behöver du söka vård. Läs [mer om symtom och när du behöver söka vård](#)

Eksem kallas också [böjveckseksem och atopiskt eksem](#).



Femte sjukan. Foto: Niels Veien

[Femte sjukan](#) brukar börja med att barnet får feber och känner sig trött. Barnet kan också ha ont i kroppen, ont i huvudet och må illa. Sedan får barnet utslag på kinderna. Det känns inte när du stryker över utslaget.

På ljusare hud är utslaget rött eller rödrosa.

På mörkare hud är utslaget rött eller lila. Ibland syns inte utslaget om huden är mycket mörk.

Efter några dagar kan utslaget sprida sig till andra delar av kroppen, framför allt till utsidorna på armarna och benen. Utslagen kan forma ett snirklande mönster. Ibland kliar utslagen och de kan också kännas varma. De brukar försvinna efter ungefär en vecka.

De allra flesta som har femte sjukan behöver inte söka vård. Besvären brukar gå över av sig själv.



Födelsemärke på foten. Foto: Niels Veien.

[Födelsemärken](#) är bruna fläckar i huden. De kallas ibland leverfläckar eller pigmentfläckar. De kan vara upphöjda eller i nivå med huden. Alla människor får enstaka eller flera födelsemärken från ett par års ålder och därefter under hela uppväxten. En del har födelsemärken när de föds.

Sök vård på en [vårdcentral](#) om ett födelsemärke ändrar form, blir ett sår eller börjar blöda.



Hemangiom. Foto: Juliana Wiklund.

[Hemangiom, även kallat smultronmärke](#), är en samling av blodkärl i eller under huden. De kan vara släta eller upphöjda.

På mörkare hud är hemangiom oftast mörkröda eller lila.

På ljusare hud är hemangiom oftast klarröda.

Om de sitter under huden kan de bli blåaktiga eller nästan samma färg som huden.

Hemangiom finns vid födseln eller blir synliga inom några veckor efter att barnet har fötts, och kan sedan fortsätta att växa under det första året. Hemangiom kan sitta var som helst på kroppen. De är inte skadliga och försvinner efter några år. De smittar inte.

Kontakta en [barnvårdscentral, BVC](#), om barnet är äldre än sex veckor då hemangiom uppstår, eller om barnet har sex hemangiom eller fler.



Höstblåsor. Foto: Fotogruppen Södersjukhuset och Niels Veien

Vid [höstblåsor](#) brukar barnet få blåsor som kan sitta i munnen, på läpparna, kindernas insida, tungan och i gommen. Det kan bli små sår om blåsorna går sönder.

Ibland kan det synas att det är rosa eller rött runt omkring blåsorna.

Ibland får barnet också blåsor på handflatorna, fotsulorna, runt stjärten eller runt munnen.

Ibland kan blåsorna klia.

Höstblåsor är en virusinfektion. Höstblåsor kallas också hand-fot-munsjuka.

Kontakta en [vårdcentral](#) om barnet har blåsor och inte äter och dricker, eller om hen har hög feber och är väldigt trött.



Keratosis pilaris. Foto: Barnspecialisterna Solna.

Vid keratosis pilaris brukar huden vara knottrig. Knottorna sitter oftast på överarmarnas och lårens utsidor och ibland även på kinderna.

På ljus hud är knottorna oftast hudfärgade men ibland kan de vara röda.

På mörk hud är knottorna oftast hudfärgade eller ljusare än huden.

Ibland kan det bli små finnar av knottorna.

Keratosis pilaris kliar inte och gör inte ont.

Keratosis pilaris är ingen sjukdom utan en typ av hud som många har under hela livet.

Det smittar inte och du behöver inte söka vård.



Kkongenital dermal melanocytos. Foto: Fotogruppen Södersjukhuset



Kongenital dermal melanocytos. Foto: Fotogruppen Södersjukhuset

Kongenital dermal melanocytos är ett slags födelsemärke som barnet föds med. Det är ganska vanligt hos barn med mörkare hud, men förekommer även hos barn med ljusare hud.

Kongenital dermal melanocytos sitter oftast i korsryggen och på skinkorna.

På mörkare hud blir det ett blåbrunt hudområde.

På ljusare hud blir det ett blåfärgat eller blågrått hudområde.

De brukar långsamt bli mindre synliga när barnet blir äldre.

Området på huden är slätt och det känns inte när du stryker över det.

Du behöver inte söka vård om ditt barn har kongenital dermal melanocytos.

Tidigare kallades kongenital dermal melanocytos för mongolfäckar.



Mollusker. Foto: Niels Veien



Mollusker. Foto: Fotogruppen Södersjukhuset

[Mollusker](#) är knotttror på huden. De är två till fem millimeter stora och har en liten grop i mitten.

Barn brukar få mollusker på magen, armarna, i ansiktet eller i nacken.

På mörkare hud är utslagen ofta ljusare än den egna huden.

På ljusare hud har de oftast samma färg som den egna huden eller lite rosa.

Det kan bildas allt ifrån en enstaka mollusk till väldigt många. För det mesta får barnet inga besvär.

Det brukar ta några månader för en mollusk att försvinna, men ofta får barnet nya mollusker efterhand. En del barn har mollusker längre än ett år.

Barn som har mollusker kan gå i förskola, familjedaghem eller skola som vanligt. De kan också vara med på aktiviteter som gymnastik, idrott och bad.



Mässling. Foto: Growing People

Vid [mässling](#) får barnet feber och utslag. Ofta är barnet hängig, trött och orkar inte leka.

Mässling är mycket smittsamt.

Utslagen börjar oftast i pannan och bakom öronen, och sprider sig sedan till resten av kroppen.

På mörkare hud är utslagen först röda eller lila.

På ljusare hud är utslagen först ljusröda.

Utslagen blir sedan mörkare och flyter ihop.

Mässling är mycket ovanlig i Sverige eftersom de flesta [barn vaccineras](#). Mässling är betydligt vanligare utomlands.

Kontakta en [vårdcentral](#) om du misstänker att ditt barn har mässling. Men ring först, eftersom det är så smittsamt. Du kan också ringa och få [sjukvårdsrådgivning](#) på telefonnummer 1177.



Nässelutslag. Foto: Niels Veien.

[Nässelutslag](#) brukar nästan alltid klia, och ibland kliar det väldigt mycket.

Utslagen kan variera i storlek och form. Det kan vara från små enstaka utslag till stora sammanhängande områden. De kan flytta på sig och snabbt ändra både utseende och plats. Utslagen är ofta upphöjda, du kan känna dem med handen när du stryker över huden. Ibland är nässelutslag inte upphöjda och syns bara som fläckar i huden. Huden kan kännas varm.

På mörkare hud är utslagen ibland ljusare än huden, särskilt om de är upphöjda. Men de kan också vara röda, blåaktiga eller lila.

På ljusare hud är utslagen röda, blåaktiga eller rosa. De kan också vara vita upphöjda utslag med rosa eller röda områden runtomkring.

Oftast går besvären över av sig själv.

Barn kan få nässelutslag när de är förkylda eller har någon annan infektion. Men nässelutslag är också vanligt hos barn som mår helt bra.



Nässelutslag på ryggen. Foto: Niels Veien

Kontakta en [vårdcentral](#) om nässelutslagen har funnits varje dag under sex veckor eller längre och det inte har blivit bättre trots att du har behandlat med receptfritt läkemedel.

Ring 112 om nässelutslagen snabbt breder ut sig samtidigt som barnet också exempelvis kräks eller har svårt att andas. Det kan vara tecken på en allvarlig allergisk reaktion.



Pityriasis rosea, medaljongsjuka. Foto: Niels Veien

[Pityriasis rosea](#) börjar ofta med att barnet får ett enda utslag någonstans på magen, bröstkorgen, överarmarna eller låren. Utslaget är ovalt och några centimeter långt. Efter en till två veckor har barnet ofta fått många mindre likadana utslag på samma ställe.

Utslagen fjällar. Fjällningen känns när du stryker över utslagen. Utslagen kan klia.

På ljusare hud är utslagen rosa eller rödbruna.

På mörkare hud är utslagen ibland brunröda, blåaktiga eller mörkbruna.

Utslagen finns kvar i flera veckor men sedan försvinner de av sig själv, och du behöver inte söka vård.

Pityriasis rosea kallas även för medaljongsjuka.



Ringorm. Foto: Niels Veien

Vid [ringorm](#) får barnet runda eller ovala utslag. Det kan klia men ibland får barnet inga besvär.

Utslagen är ofta småknottriga och fjällar. Fjällningen känns när du stryker över utslagen. Storleken kan variera från någon millimeter till flera centimeter. När utslagen är större kan de börja läka i mitten och får då sin typiska ringform.

På ljusare hud är utslaget oftast rött.

På mörkare hud blir det rött, brunt eller mörkbrunt.

Kontakta en [vårdcentral](#) om du misstänker att ditt barn har ringorm, eftersom det smittar.



Scharlakansfeber och smultrontunga. Foto: Fotogruppen på Södersjukhuset.

Vid [scharlakansfeber](#) får barnet utslag som börjar i armhålorna och ljumskarna. De sprider sig sedan till magen och ryggen. De kan också sprida sig till armarna och benen, för att till slut täcka större delen av kroppen.

Utslagen är knappålsstora. De är knottriga, och när du stryker med handen över huden känns det strävt och

småknotttrigt.

På mörkare hud är utslagen röda eller samma färg som huden.

På ljusare hud är utslagen som röda små prickar.

I början har barnet en beläggning på tungan. Efter någon dag blir tungan i stället glänsande röd med svullna små upphöjningar. Det brukar kallas för smultrontunga.

Kontakta en [vårdcentral](#) om du misstänker att ditt barn har scharlakansfeber. Barnet behöver behandlas med antibiotika.



Storkbett. Foto: Fotogruppen Södersjukhuset.

Storkbett är ett märke som finns när barnet föds. De sitter i pannan, på ögonlocken och i nacken. Storkbett är platta, det känns inte när du stryker över det.

Storkbett består av en samling små och ytliga blodkärl.

På ljusare hud är det rosa eller rött.

På mörkare hud är det rött eller lila.

Storkbett brukar försvinna under barnets första levnadsår, men i nacken kan de finnas kvar i flera år.

Du behöver inte söka vård om ditt barn har storkbett.



Svinkoppor, impetigo. Foto: Niels Veien

Vid svinkoppor är det första tecknet ofta en prick, en sårskorpa eller ett sår som det kommer vätska från.

Utslagen blir ofta större eller sprider sig till huden runtomkring och ibland till andra ställen på kroppen.

Det är vanligast att få svinkoppor i ansiktet, till exempel runt munnen, näsvingarna eller bakom ett öra. Det kan också börja någon annanstans på kroppen, till exempel på fingrarna, armarna eller överkroppen.

Svinkoppor smittar lätt. Barn som går i förskolan eller i familjedaghem bör vara hemma tills såren ser helt torra ut. Då har de läkt. Barn som går i skolan bör inte vara med på aktiviteter som idrott, bad eller matlagning.

Oftast behöver du inte söka vård eftersom du själv kan behandla svinkoppor. Kontakta en [vårdcentral](#) om såren inte har läkt efter en vecka, om barnet har feber eller om utslagen fortsätter att sprida sig.

Svinkoppor kallas också för impetigo.

Läs mer om [svinkoppor och vad du kan göra själv](#).



Toxiskt utslag. Foto: Fotogruppen Södersjukhuset

Barn kan få [toxiskt utslag](#), även kallat hormonprickar eller hormonplitor. Det är vanligast hos nyfödda. Utslagen finns framför allt på magen och bröstkorgen. Ibland får barnet även utslag på armarna, låren och i ansiktet.

Oftast är det små gulvita knottror som känns när du drar med fingrarna över dem.

På ljusare hud är området kring utslagen rödflammigt.

På mörkare hud är området kring utslagen rödflammigt eller så syns bara de gulvita knottorna.

Utslagen kan synas i perioder och flytta sig. De försvinner av sig själv efter några dagar.

Utslagen kommer oftast när barnet är en till fyra dagar gammal.

Trots namnet har de inget med något toxiskt eller med hormoner att göra. Utslagen är inte skadliga och försvinner av sig själv inom några dagar till veckor.



Tredagarsfeber. Foto: Emmali Anseus.

Ibland kan barn få utslag på grund av en virusinfektion i kroppen. Sådana utslag kallas för virusprickar eller virusutslag.

Virusprickar kan se ut på många olika sätt men sitter ofta spridda över kroppen.

Ett exempel på virusprickar är utslagen vid [tredagarsfeber](#). Då kan barnet få utslag på magen som sedan sprider sig vidare på kroppen. Utslagen känns inte.

På ljusare hud är utslagen ofta ljusröda.

På mörkare hud är de ofta röda eller knappt synliga.

Utslagen kommer ofta efter att barnet har haft hög feber i några dagar. Febern brukar försvinna ungefär samtidigt som utslagen kommer.

Utslagen kliar inte och försvinner på några dagar, ibland fortare.



Vattkoppor. Foto: Emmali Anseus.

Vid [vattkoppor](#) brukar barnet få utslag.

På mörk hud syns utslagen som knottror. Ibland är knottorna röda.

På ljus hud är knottorna röda.

Efter någon dag utvecklas utslagen till vätskefyllda blåsor som kliar. Efter ytterligare några dagar blir det sårskorpor där blåsorna har funnits.

Det kan komma nya utslag under flera dagar och man kan se både knottror, blåsor och sårskorpor samtidigt i huden.

Utslagen börjar ofta på överkroppen. Utslagen sprider sig till framför allt ansiktet, armarna och benen. Utslagen finns ofta även i hårbotten och i underlivet.

Det är vanligt att barnet även har feber och ont i huvudet.

Vattkoppor smittar. Men när vattkoppor börjar synas hos någon har smittan ofta redan hunnit spridas. Därför är det svårt att stoppa vattkoppor på förskolan och skolan.



Vattkoppor brukar gå över av sig själv utan att barnet behöver träffa en läkare. Men ibland bör du kontakta en vårdcentral. [Läs mer om när du bör söka vård.](#)

Eftersom vattkoppor är smittsamt ska du ringa om barnet behöver vård. Du kan ringa en vårdcentral. Du kan också ringa och få [sjukvårdsrådgivning](#) på telefonnummer 1177.



Vårtor



Vårtor. Foto: Fotogruppen Södersjukhuset

[Vårtor](#) är vanligast på händerna eller fötterna.

Fotvårtor är något upphöjda. Ibland finns små svarta prickar i vårtan.

Handvårtor är något mer utstående än fotvårtor och kan se ut som pyttesmå blomkålshuvuden.

Handvårtor och fotvårtor behöver inte behandlas. De försvinner av sig själv. Vill barnet gärna bli av med sina vårtor kan ni behandla med receptfria medel från ett apotek. Det tar oftast lång tid att bli av med vårtorna även om ni behandlar.

Senast uppdaterad:

2024-01-08

Redaktör:

Jenny Magnusson Österberg, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Natalia Ballardini, barnläkare, specialist i allergisjukdomar, Barnspecialisterna Solna barn- och ungdomsmedicinsk mottagning och Sachsska barn- och ungdomssjukhuset, Stockholm

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

I

I

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).